

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Decretale precum quorundam Episcoporum, qualiter pro Rege & exercitu
ejus hac instanti tribulatione à fidelibus in orationibus & eleemosyni Deo
supplicandum sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

faida pretium solvere noluerit, nec justitiam exinde facere, in tali loco eum mittere volumus ut pro eodem majus damnum non crescat.

De latronibus bis per membra & tertio per vitam puniendis.

Ibid. 142.

XXIII. De latronibus ita precipimus observandum, ut pro prima culpa non moriantur, sed oculum perdant; de secunda vero culpa nasus ipsius latronis capuletur; de tertia vero, si se non emendaverit, moriatur.

EXPLICIT DECRETVM

KAROLI REGIS.

Post caput decimum superioris Capitularis sequitur in editione Simondi caput de latronibus in custodiam missis: quod cum in nullo eorum exemplarium reperitur quae nos vidimus, nec in editione Bavaria, neque deum in Additione quarta Capitularium, ubi Capitulare istud refertur integrum, nos illud ab eo loco sustulimus quem occupat in editione Simondi. Ne quis tamen conquiri posset à nobis aliquid praetermissum fuisse, haec extra ordinem posuimus.

De latronibus in custodiam missis.

De latronibus qui in custodiam missi sunt, ut nullus iudex publicus pretium pendat. Et si hoc fecerit, honorem suum perdat. Et qui Ecclesiam infregerit moriatur.

DECRETALE PRECVM QVORVNDAM EPISCOPORVM.

Qualiter pro Rege & exercitu ejus hac instanti tribulatione à fidelibus in orationibus & eleemosynis Deo supplicandum sit.

Lib. v. Capitular. c. 107. & Add. iv. c. 143.

Capitulari qualiter institutum est in hoc Episcoporum conventu, id est, ut unusquisque Episcopus tres Missas & psalteria tria cantet, unum pro Domino Rege, alterum pro exercitu Francorum, tertium pro praesenti tribulatione. Presbyteri vero unusquisque Missas tres, monachi & monacha & Canonici unusquisque psalteria tria. Et biduanam omnes faciant, tam Episcopi, monachi, & monacha, atque Canonici, atque eorum infra casati homines, vel qui potentes sunt. Et unusquisque Episcopus, aut Abbas, vel Abbatissa, qui hoc facere potest, libram donet de argento aut valentem in eleemosynam, mediocres vero mediam libram, minores vero solidos quinque. Episcopi, Abbates, atque Abbatissae pauperes famelicos quatuor pro ista stricte nutrire debent usque tempore messium. Et qui

tantum non possunt, juxta quod possibilitas est, aut tres, aut duos, aut unum. Comites fortiores libram unam de argento aut valentem donent in eleemosynam, mediocres mediam libram. Vassuli domini de casatis ducentis mediam libram, de casatis centum solidos quinque, de casatis quinquaginta aut triginta unciam unam. Et faciant biduanas, atque eorum homines in eorum casatis, vel qui hoc facere possunt. Et qui redimere ipsas biduanas voluerit, fortiores Comites uncias tres, mediocres unciam & dimidiam, minores solidum unum. Et de pauperibus famelicis, sicut superscriptum est, & ipsi faciant. Haec omnia, si Deo placuerit, pro Domino Rege & pro exercitu Francorum & praesente tribulatione Missa sancti Iohannis sint completa.

CONSTITVTIO

DE SCHOLIS PER SINGVLA EPISCOPIA
& monasteria instituendis.

IACOBI SIRMONDI ADMONITIO

De sequenti epistola seu constitutione.

Laborasse Carolum Magnum ut instaurarentur in Galliis studia litterarum, & scholæ publicæ constituerentur, testantur, ut de aliis nihil dicam, Concilium Cabilonense II. cap. 3. & Parisiense sub Ludovico Pio libro III. cap. 12. Qui ejus vitam scripsit, monachus Engolismensis, auctor est in eam maximè curam incubuisse post tertium iter Romanum, cum ab urbe Grammaticos adduxisset, anno septingentesimo octuagesimo septimo. Nec dubium quin multæ Caroli hac de re fuerint leges atque Capitula. Epistola hæc de numero est illarum quæ generales dicebantur, quòd uno exemplo, paucis mutatis, ad diversos mitterentur Metropolitanos, Episcopos, Abbates, & alios, ut res postulabat. Sed in hac nostra, quæ ad Baugulfum Fuldæ Abbatem missa est, scriniarij officiantia obrepfit ut nonnulla sub finem hæserint quæ mutari oportebat, ut quæ Metropolitanis conveniant, non Abbatibus. Sic enim habet in codice sancti Arnulfi Metensis, ex quo de prompta est.

Karolus gratia Dei Rex Francorum & Langobardorum ac Patricius Romanorum, Baugulfo Abbati & omni congregationi, tibi etiam commissis fidelibus oratoribus nostris, in omnipotentis Dei nomine amabilem direximus salutem. Notum igitur sit Deo placitæ devotioni vestræ quia nos unâ cum fidelibus nostris consideravimus utile esse ut episcopia & monasteria nobis Christo propitio ad gubernandum commissa, præter regularis vitæ ordinem atque sanctæ religionis conversationem, etiam in litterarum meditationibus, eis qui donante Domino discere possunt, secundum uniuscujusque capacitatem, docendi studium debeant impendere; qualiter sicut regularis norma honestatem morum, ita quoque docendi & discendi instantia ordinet & ornet ferriam verborum; ut qui Deo placere appetunt rectè vivendo, ei etiam placere non negligant rectè loquendo. Scriptum est enim: *Aut ex verbis tuis justificaberis, aut ex verbis tuis condemnaberis.* Quamvis enim melius sit bene facere quam nosse, prius

tamen est nosse quàm facere. Debet ergo quisque discere quod optat implere; ut tanto uberius quid agere debeat intelligat anima quanto in omnipotentis Dei laudibus sine mendaciorum offenculis cucurrerit lingua. Nam cum omnibus hominibus vitanda sint mendacia, quanto magis illi secundum possibilitatem declinare debent qui ad hoc solummodo probantur electi ut servire specialiter debeant veritati? Nam cum nobis in his annis à nonnullis monasteriis sæpius scripta dirigerentur, in quibus quòd pro nobis fratres ibidem commorantes in sacris & piis orationibus decertarent significaretur, cognovimus in plerisque præfatis conscriptionibus eorundem & sensus rectos & sermones incultos: quia quod pia devotio interius fideliter dicebat, hoc exterius, propter negligentiam discendi, lingua inerudita exprimere sine reprehensione non valebat. Vnde factum est ut timere inciperemus ne fortè, sicut minor erat in scribendo prudentia, ita quoque & multò minor esset quàm rectè esse debuisset in sanctarum scriptura-

N ij

Matth. 12.